

Magdalena 94

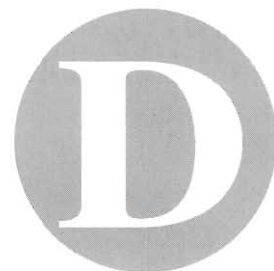
Host del Castell Bell

DECORACIONES

JOSE VICENTE FRANCISCO BALAGUER

LENCERIA DE HOGAR
AJUARES SELECTOS

C/. O'Donnell, 5 - Tel. 20 99 12 - CASTELLON

C/. Enmedio, 103 - Tel. 21 62 33 - Fax 21 59 33 - 12001 CASTELLON

Tallas
y Moda

Especialista en tallas grandes tenemos hasta la talla 64

C/. Enmedio, 105 - Tel. 21 55 42 - CASTELLON

ANY VIII - Nº 3

**Redacció,
Administració i Publicitat:**
Cavallers, 36
Castelló de la Plana
Febrer 1994

...

Equip de Redacció
Josep Lluís Alè i Revest
Albert Sánchez-Pantoja
Joan Pallarés
J. V. Francisco
Víctor
Viesbro
Vicente Gimeno
Pere Tormo
Mª Dolors Gómez
Enric Pardo

Portada
Pere Tormo

Fotos
J. J. Pallarés
J. V. Francisco
Arxiu de la Host

Edita
Host del Castell Vell

Coordinació
Albert Sánchez-Pantoja

Impressió
Impremta Logui, s.l.

Dipòsit Legal
CS. Nº 73-1994

SUMARI

5 *Salutació*

ARRELS HISTÒRIQUES

7 *Crònica Reial*

9-11 *Els templers en la conquesta*

LA HOST

13-14 *Activitats de l'any 1993*

15 *La Host i les colles*

17 *La gala dels alcaids*

18-19 *Els alcaids del Castell Vell*

21 *Homenatge a la patrona*

23-25 *La Host per terres de Sòria*

LA FESTA

26 *Pregó de la Host*

27 *La Romeria*

29 *Els Bous*

30 *La Música en la Festa*

31 *Concurs de Paelles a Fadrell*

32-34 *Programa de Festes*

Tots els dibuixos del present llibret són propietat de la Host del Castell Vell i està prohibida la seua reproducció total o parcial, llevat de comptar amb la deguda autorització i fent constar, en tot cas, la seua procedència.

LUMINACION
NIT
ISEF
LOA
getti
OLEY
ulencia
ESTAR

SALUTACIÓ

Hem arribat novament a les vespres magdaleneres i tornem a trobar en l'ambient aquella "cosa" que és difícil descriure amb paraules però que qualsevol castellonenc amb un mínim de sensibilitat festera, entén i detecta perfectament. La "Magdalena" s'acosta. La festa major de la ciutat està ben a prop i això ja es respira a Castelló.

Olorant aquest ambient pre-primaveral i pre-fester, la HOST publica el seu llibret de cada any i en ell, com en edicions anteriors, continuem explicant qué és això de la HOST DEL CASTELL VELL i com funciona.

Sense pressa, però també sense pausa, anem aportant el nostre granet, la nostra modesta aportació a les festes fundacionals de la ciutat; unes festes que tenen plantejat el repte d'anar renovant-se sense perdre els orígens essencials. Perquè allò que no es renova, es momifica. I perquè qui perd els orígens, perd la identitat.

Tenint ben clara la nostra identitat i amb la imaginació i ganes de "marxa" característiques de la nostra gent, estem en disposició de fer la millor de les festes. I això és el que des d'aquestes pàgines desitjo a totes les persones i col·lectius que viuen, treballen i fan les festes de Castelló. Bones festes a tots.

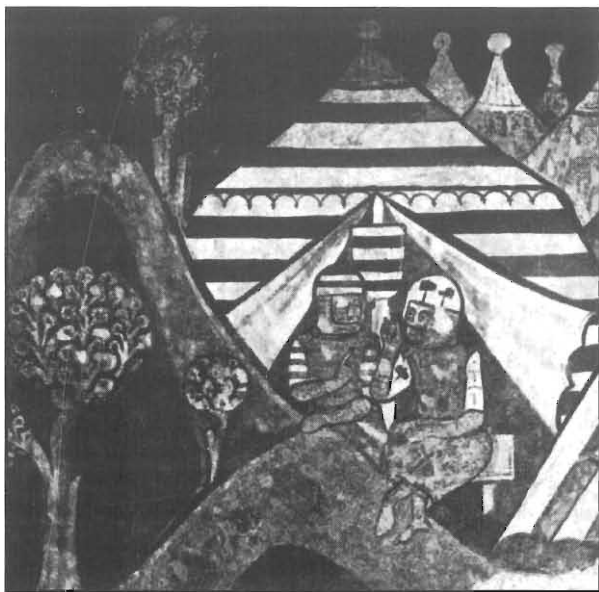
Josep Lluís Alè i Revest
Gran Mestre de la Host del Castell Vell

Arrels Històriques

“e nós habíem donats dos meses a don Pero Cornell que seriem a Borriana: e quan veng a un mes nós hi fom. E vengueren ab nós tro a vint-e-cinc caballers, e entram ab nostres falcons gruers per la bila, e don Pero Ferrández d’Açagra que veng ab nós ab quinze caballers. E quan fom aquí, hagren gran alegria aquells que nós hi habíem lleixats: e estant aquí feien cabalcades los nostres. E nós no lleixàvem la caça, sí que de nostra caça, entre senglars, e grues, e perdius víviem en nostra casa, de carn, vint caballers, menys dels altres oficials que hi eren: e d’aquí feien cabalcades, e guanyam Castelló de Borriana, e Borrial, e les cobes de Vinromà, e Alcalatèn, e Vilahameç.”

Jaume I
Llibre dels Feits

Crònica Reial

La Crònica Reial o Llibre dels Feits, escrit en primera persona pel mateix rei Jaume, explica la conquesta de Castelló (del Castell Vell de la Magdalena) i d'altres llocs de la nostra comarca, amb l'estil planer i amè que caracteritza aquest llibre.

En el passatge que reproduïm a la pàgina de l'esquerra, el rei narra el seu retorn a la Plana poc temps després de la conquesta de Borriana (juliol de 1233), així com l'alegria que experimentà la guarnició que havia restat a la ciutat, en veure retornar el Conqueridor.

I com que aquest retorn no té altre objectiu que continuar la conquesta, la host reial es dedica a "fer cavalcades", és a dir, va atacant sistemàticament els castells i guarnicions mores circumdants i així, entre els mesos d'agost i novembre de 1233 cauen els castells de Castelló, Borriol, l'Alcalatén,

Coves de Vinromà i Vilafamés.

Observem que el rei no es limita a relatar la seua campanya guerrera. També fa esment de les seues aficions cinegètiques i gastronòmiques, descrivint com ell i els seus cavallers han dut els seus falcons gruers i es dediquen a caçar tot el que troben per la Plana (grues, perdius i senglars), amb la qual cosa el rei i la host es munten unes menjades de carn la mar de considerables i que, encara a 760 anys de distància, ens fan la boca aigua als de la Host d'ara.

Amb l'ocupació del centre de la Plana, cap a finals de 1233 es van rendir també els castells de Cervera, Polpís i Peníscola. El 1234 capitulaven Xivert i Almassora. En abril de 1238 (pocs mesos abans de la caiguda de València) es rendien Almenara, Uixò, Nules i Castro.

Amb tot això, el front de guerra es desplaça clarament cap al sud; la situació de Castelló comença a notar la disminució del protagonisme de la guerra i l'inici de la repoblació, el repartiment de les terres i la consolidació del domini dels nous conqueridors. La host del Castell Vell (la primitiva, de la qual prén el seu nom la nostra associació) restava reduïda a funcions de vigilància i recolçament logístic.

Encara restava un alt percentatge de població mora al país i sovintejarien les rebel·lions i els conflictes durant alguns anys, però la situació era ja irreversible i el naixement del poble valencià com a col·lectivitat amb personalitat pròpia es va consolidar, per voluntat expressa del rei Jaume, amb la finalització de la conquesta territorial i la promulgació dels Furs de València, que van constituir el marc jurídic que articulava el nou regne, en pla d'igualtat amb els altres pobles de la confederació catalano-aragonesa.

El Golf GTI, con ventajas a la carta.

Pida ahora un Golf GTI. Pero pídalo a la carta. Tendrá importantes ventajas y facilidades.

Pida un GTI 16 válvulas. También tendrá ventajas.

Pídalo con dirección asistida y frenos ABS. Con o sin aire acondicionado. O con preinstalación de audio.

Pida el Golf GTI, lo tendrá con grandes ventajas. A la medida de sus deseos. A la carta.

Volkswagen
Golf GTI

VEALO EN:

MARZÁ

HERRERO, 34 - TEL. 20 21 00 - Castellón

Y SU RED DE AGENTES PROVINCIALES

CONCESIONARIO OFICIAL

Els Templers en la Conquesta

anys esdevé incontenible i no solament a Terra Santa, sino per tota Europa: Hongria, Occitània, França, Portugal, Anglaterra, Flandes, Castella, Navarra, Aragó-Catalunya, etc.

El concili de Pisa en 1135 els torna a afavorir i tant els papes com els reis semblen rivalitzar per a concedir als

Templers privilegis, delmes, terres, etc., que l'Ordre s'encarrega d'elegir, rebutjar, permutar o vendre, segons els seus propis interesos i planificació i que fan del Temple una formidable potència econòmica i militar.

Al nostre país, la relació entre Ramon Berenguer IV i Pere II el Catòlic amb els Templers va ser molt estreta i en morir el rei Pere quan el seu fill i hereu Jaume I tenia poc més de 5 anys, per

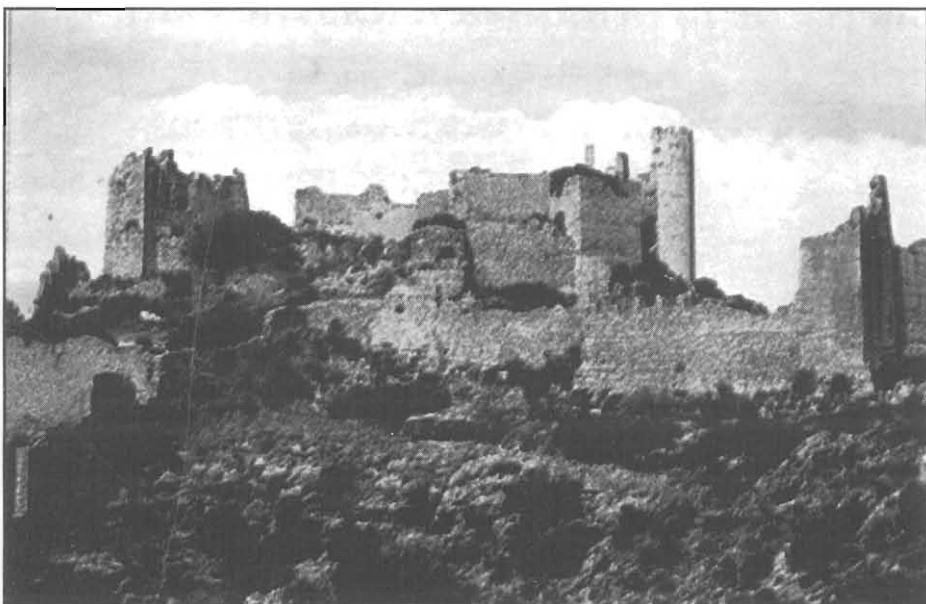
expressa voluntat de sa mare, Maria de Montpeller, el petit rei passà a la custòdia del Gran Mestre del Temple de Catalunya i Aragó, en Guillem de Montredó, el qual el tindrà dos anys i mig a Montsó (dos anys i mig d'importància capital en l'educació i formació del rei Conqueridor).

Quan Jaume I emprén la conquesta de València, els Templers són els seus aliats, col·laboren molt activament a la campanya (com ja havien fet anteriorment a la conquesta de Mallorca) i reben, en compensació, castells i viles pels quals havien mostrat interès des de molt abans d'iniciar-se la conquesta. Així van arribar a controlar Peníscola, Polpís, Xivert, Coves de Vinromà, Albocàsser, Ares, Benassal, la Salzade-

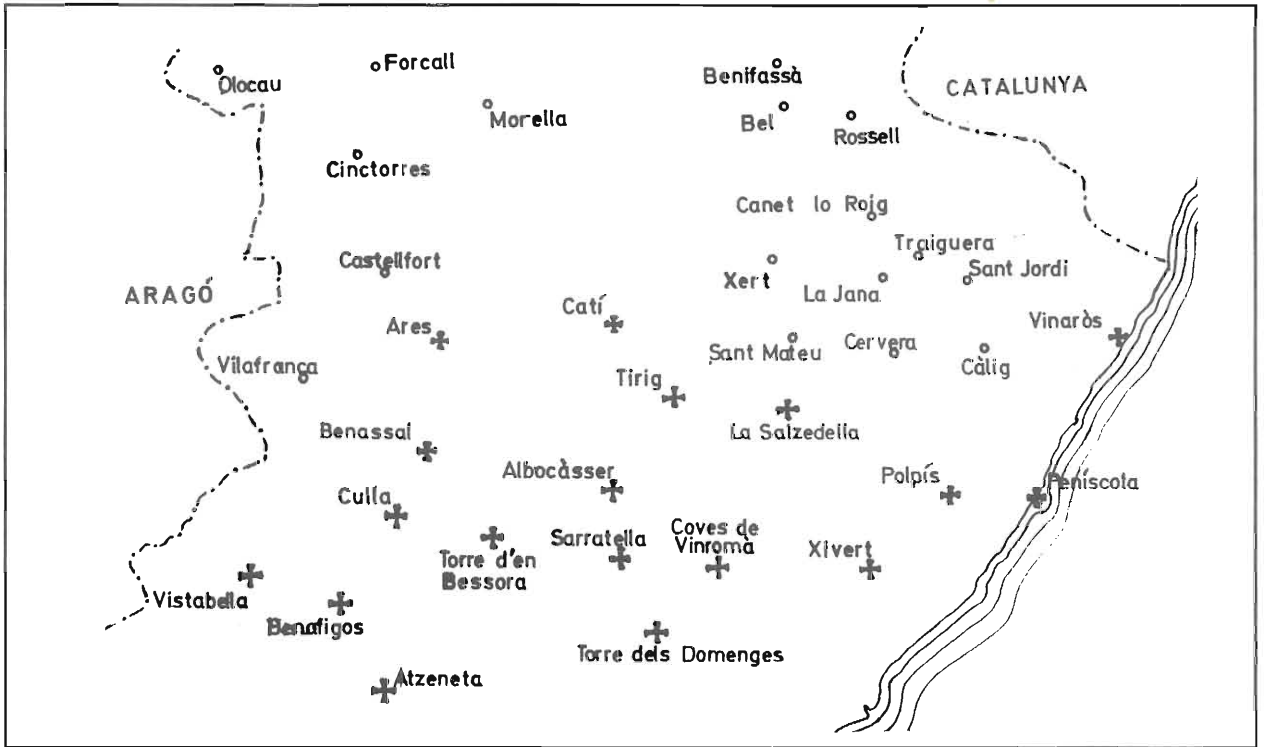
L'Ordre del Temple és fundada l'any 1118 amb la finalitat específica de protegir els pelegrins que acudien a Terra Santa des de tots els racons del món conegut. L'Ordre tenia un doble caràcter religiós i militar, i el seu nom prové del fet que el rei Balduí II de Jerusalem els va donar com a residència les ruïnes i dependències de l'antic Temple de Salomó.

Els primers 9 anys de l'Ordre s'esdevenen amb una total discreció i ben poca cosa es sap de les seues activitats a Terra Santa i en el mateix Temple que els havia estat assignat.

Però l'any 1128, el concili de Troyes reconeix l'Ordre i la dota d'una Regla pròpia i, des d'aquest moment, els Templers inicien una expansió que en pocs

lla, Tirig, Serratella, Torre dels Domeniges, Torre d'en Bessora, Catí, Benafigos, Vistabella, Atzeneta i Vinaròs.

El seu màxim interès es centrava a Culla, però aquest castell va ser conquerit per la host reial en 1234 i lliurat a Blasco d'Alagón. Quan en 1242 mor Blasco d'Alagón, Culla passa al seu gendre Guillem d'Anglesola, el qual en 1251 ingressa a l'Ordre del Temple i Culla resta per al seu fill del mateix nom. Els Templers continuen pressionant amb la seua influència i potència econòmica fins que, finalment, en 1303 Guillem d'Anglesola els va vendre Culla per l'exorbitant preu de mig milió de sous i, amb això, el Temple assolia un objectiu pel qual havia lluitat durant prop de cent anys.

Curiosament, els cavallers Templers van poder gaudir ben poc de temps d'aquesta possessió tan llargament cobejada, ja que en 1308 el rei Jaume II (en compliment de les ordres emanades del

papa de Roma) declarava dissolta l'Ordre del Temple a tota la Corona d'Aragó i demanava als seus maestres i cavallers el lliurament de tots els castells i viles que controlaven. Culla tornà al poder reial i l'any 1319 era lliurada a la nova Ordre de Montesa, a la qual s'havien acollit bona part dels monjos-guerrers de l'extingida Ordre del Temple.

Aquesta Ordre de Montesa unificà el patrimoni del Temple i de l'Ordre de l'Hospital; aquesta última va aportar Cervera, Sant Mateu, Traiguera, San Jordi, Xert, Canet lo Roig, la Jana i Càlig. El Gran Mestre va posar la seua capital a Sant Mateu; el conjunt de les seues terres rebé el nom de Maestrat de Montesa i comprenia els territoris de les actuals comarques de l'Alt i el Baix Maestrat, i una part de l'Alcalatén.

La Host

Activitats de l'any 1993

L'any 93, encara que sense grandiosos esdeveniments, ha tingut també la seua menuda història què es va iniciar amb l'organització i assentament de la Host en el nou casal i que, degut a la celeritat amb que vam efectuar el trasllat a finals del 92, semblava -en principi- un perfecte exemple de la desorganització organitzada.

El 27 de febrer va partir l'autobús de la Host amb destí al Burgo de Osma. No entrarem en detalls d'aquesta magnífica excursió perquè mereix capítol a part en les pàgines 23, 24 i 25 d'aquest llibre.

Només tornar a Castelló, vam publicar el nostre llibret LA HOST-1993, molt més complet que l'anterior i que dona una idea ben documentada de la

forma d'actuar de la nostra entitat.

I el 12 de març, amb la nostra "Revespra", vam iniciar la setmana gran de la Magdalena, en la que la carrosa de la Host va tornar a ocupar el seu lloc al Grup Històric de la cavalcada del Pregó. En canvi no va haver forma de complir amb el precepte de la Romeria, i això que vam provar a substituir les canyes per paraigües amb la cinteta verda. La setmana gastronòmica va estar -com és norma- a un gran nivell i els retalls de premsa que conservem són testimoni escrit dels succulents menús. Tampoc no van faltar les acostumades celebracions taurines i musicals. El Dia de l'Alcaid va tornar a deixar molt clar el gran interès despertat pel seu protocol... i pel seu bufet. Vam acabar la setmana ballant amb les lituanes, després de la traca. Francament bé.

Hem tingut durant 1993 contactes amb algunes entitats gastronòmiques, tals com l'associació "Sancho Panza" de Benicarló i també amb els cavallers de la Orden del Sadiago, que ens van convidar al seu Capítol Gastronòmic anual i no va ser possible participar perquè Astúries ens resultava un poc massa lluny.

També durant 1993 cal comptabilitzar una paella gloriosa al xalet de Vicent Gimeno, i un cabrit rostit al xalet de Pepe Pascual.

Una iniciativa nova en 1993, ha estat la recopilació de fotografies, dibuixos, retalls de premsa i altres papers, classificats per ordre cronològic en uns àlbums on es va acumulant constància documental de tot allò referent a la Host que té un cert interès.

En el capítol recreatiu i esportiu, hem

participat en els campionats de guinyot i futbol-sala intercolles, i també en el trofeu Reina Violant de futbol, del qual hem estat subcampions. L'equip de futbol de la Host és ja un conjunt respectable.

Hem col·laborat ben activament a la constitució de la Federació de Colles de Castelló, amb la nostra aportació a la redacció dels seus Estatuts i la participació en les seues sessions de treball, que poden traduir-se en una sèrie d'interessants iniciatives per a les properes festes de la Magdalena.

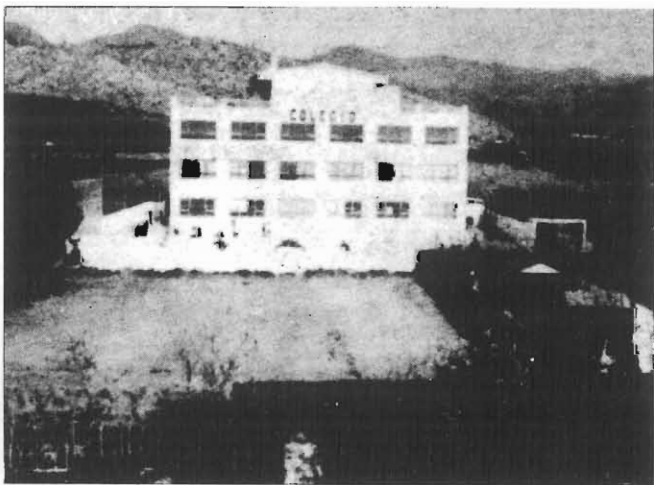
Els Consells de treball celebrats amb regularitat al llarg de l'any han facilitat una bona administració dels recursos de l'associació. En canvi, els sopars socials mensuals han estat l'assignatura

pendent de 1993, amb un saldo pobríssim. Ben al contrari, els soparets dels dimecres -amb futbol o sense- han mantingut la seua tradició, assolint algunes cotes gastronòmiques de gran altura.

I per a tancar l'exercici, la Gala dels Alcaids ha mantingut l'equilibri entre solemnitat i bona "marxa" d'anteriors edicions. Porfirio Laguna ha culminat el seu any d'Alcaid amb una nova demostració del seu particular humor, i ha iniciat la seua singladura el nou Alcaid, Jaume Alcón, amb un clima de cordialitat que presagia un bon any 1994.

J.J. Brevia

COLEGIO ILICIEO

CENTRO CONCERTADO

- **ESCUELA INFANTIL**
- **PRIMARIA**
- **E.G.B. (1º a 8º)**

Teléfono 30 12 98

La Host i les Colles

Des del mateix moment de la fundació de la Host hem tingut molt clara la nostra sintonia, preferència i identificació amb els plantejaments festers practicats per les colles: la festa per lliure, la riquesa de la diversitat, la imaginació aplicada a la festa i el respecte a les tradicions bàsiques de la nostra festa. Tot això entrava en contraposició total amb el dirigisme institucional, les formes protocolàries caduques i la uniformitat obligada, què eren dogmes de fe per a la quadragenària i inefable estructura festera que hem patit fins a mitjans de la dècada dels vuitanta.

L'aparició de les colles (i tot el que les colles representaven) va significar el trencament de molts tabús i va suposar passar de l'immobilisme a l'evolució. La Host ha fet sempre la seua modesta, però constant, aportació a aquesta evolució i per això hem col.laborat en totes les iniciatives col·lectives i formen part actualment de la Federació de Colles de Castelló.

No ens fa por que la festa evolucione, perquè és llei de vida. Si evoluciona la societat i evolucionen els costums, cal que també evolucione la festa. El que sí hem de vigilar és que aquesta evolució no oblide ni desnaturalitze les arrels històriques i culturals que estan en la base de la nostra festa:

- La commemoració del trasllat de la població del Castell Vell al pla.

- El valencià com a llengua pròpia de la ciutat, duta pels conqueridors.

- La figura senyera del rei Jaume I com a fundador de la ciutat.

Preservats aquestes senyals d'identitat col·lectiva, s'ha de procurar que la festa siga popular, variada i participativa. I quan parlem de participació és quan prén autèntica dimensió el paper de les colles. Perquè (ja ho hem dit altres vegades) la

colla és l'instrument idoni de participació de la gent en la festa. La gent de les colles no és objecte passiu, sinó subjecte actiu de la festa.

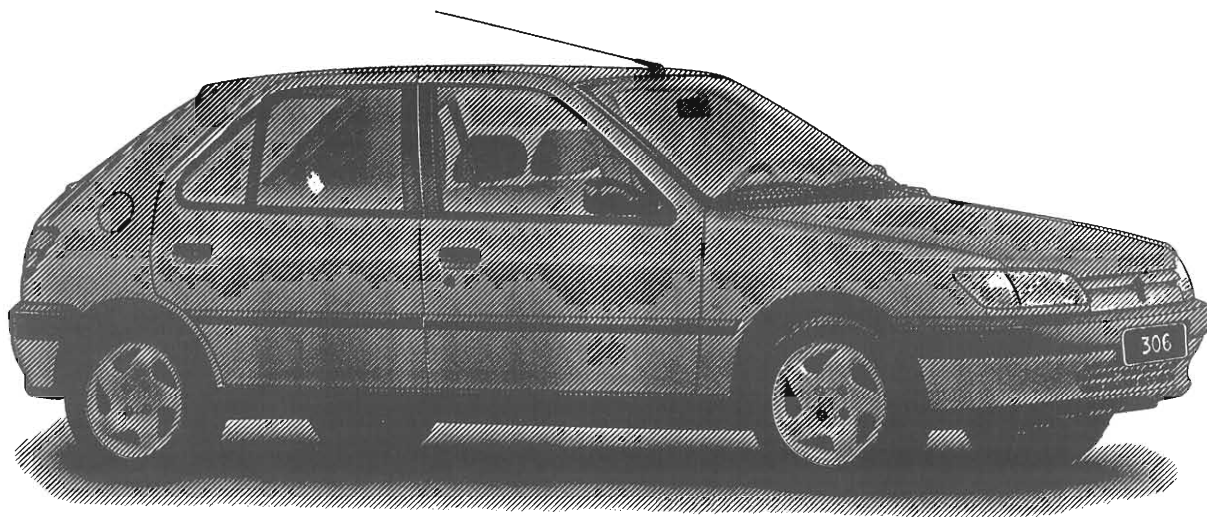
Posaré un exemple: imagineu una banda de música dalt d'un cadafalc, tocant un pas-doble, i cinquanta persones assegudes en cadires, escoltant la interpretació. Ara imagineu la mateixa banda desfilant pel carrer, tocant el mateix pas-doble, i les mateixes cinquanta persones botant i ballant davant (o darrera) de la banda. En el primer cas, la gent està escoltant música. En el segon, la gent està fent festa. En el primer cas tenim espectadors. En el segon, tenim participació.

Aquesta és la primera virtut de les colles: tots hi participen. Però encara hi ha una segona virtut més important: la participació és "a la carta", cadascú fa festa com li rota, i així mentre que uns fan teatre, altres juguen al guinyot, aquests es vesteixen de moros, aquells fan campionats de boli-dali, hi han els que li peguen a la gastronomia, els que fan carreres de sacs i els que toquen la dolçaina i el tabalet.

Ara bé, a l'hora d'anar a la Romeria (que "no és tan sols anar de festa") tots, com un sol home, agafen la canya i fan cap al Castell Vell, alguns motoritzats, la majoria a peu, molts amb brusa, altres sense, però tots amb el mateix esperit de complir el ritu ancestral.

Aquest és el plantejament de festa que propugna la Host, i no som els únics que pensem així, ja que són més de 60 les colles festeres existents en l'actualitat i això ens referma en el convenciment de que el futur de la festa i la seua evolució van en aquesta direcció.

DEVORADOR DE KILOMETROS

NUEVO PEUGEOT 306 DIESEL

El devorador de kilómetros ya está en su concesionario. Venga y siéntalo de cerca.

- Con sus motores diesel y turbo-diesel de 1905 cc. y hasta 92 CV que le hacen ser toda una potencia devoradora.
- 4,4 litros a los 100 km. le hacen un devorador inagotable.
- Su excepcional equipamiento y su gran seguridad le hacen un devorador invulnerable.

No se pierda un ejemplar como éste. Conózcalo.

LEONAUTO

Ctra. Valencia-Barcelona, Km. 67,400

Tel. 21 13 22 - CASTELLON

SU CONCESIONARIO PEUGEOT

PEUGEOT

La gala dels Alcalds

El sopar i ball de Gala en honor dels Alcalds és amb tota seguretat l'acte de major solemnitat de quants organitza la Host del Castell Vell al llarg de l'any. La ocasió s'ho mereix, ja que al principal motiu d'acomiar un Alcalde veterà i donar la benvinguda a un altre de nou, cal sumar que coincideix amb el canvi d'any, o siga, un exercici fester que acaba i un altre que comença.

Les set Gales celebrades fins ara ho han estat al Casino Antic i vull aclarir que quan he dit que l'acte és solemne, no vol dir que hi haja excessiva etiqueta, cerimonial i "coentor". El relaxament del protocol i la falta d'academismes en els parlaments fan que es combine adequadament la solemnitat amb l'amenitat i el resultat és un ambient distès, cordial i ple de bon humor.

Després de la recepció dels convidats, la primera part de la Gala és, evidentment, el sopar; a la Host tenim molt clar que la panxa plena és condició "sine quae non" per a que les coses funcionen bé.

Una volta complida aquesta condició, s'inicia l'acte protocolari amb unes paraules del Canceller que convoca l'atenció dels presents i fa un ràpid resum dels fets més remarcables de la Host al llarg de l'any que ha finalitzat.

Després intervé el Gran Mestre amb un parlament d'homenatge a l'Alcalde

sortint, amb la corresponent resposta per part d'aquell, i el lliurament a l'Alcalde d'un escut de la Host tallat en fusta, com a record de l'associació. Després, el Gran Mestre pren novament la paraula per fer el parlament de benvinguda a l'Alcalde nou, el qual també li respon, i finalitza l'acte amb el lliurament i lectura d'un pergami amb l'Acta de nomenament del nou Alcalde, què rep per primera vegada el tractament de Sereníssim Senyor que correspon a la seua dignitat.

I després es passa al ball, què és obert pels Alcalds, el Gran Mestre i el Canceller, amb les respectives esposes. Aquest ball es prolonga mentre que al senyor de la música li queden ganes. No cal dir que les habilitats coreogràfiques i vocals dels membres de la Host i dels Alcalds esdevenen un autèntic espectacle i si a tot això afegim els efectes de la barra lliure servida pel Sr. Ortega, és fàcil comprendre que s'arriba a nivells autènticament gloriosos, que Joan Pallarés amb la seua inevitable maquineta s'encarrega de filmar per a la posteritat.

J. V. Francisco

Els Alcaldes del Castell Vell

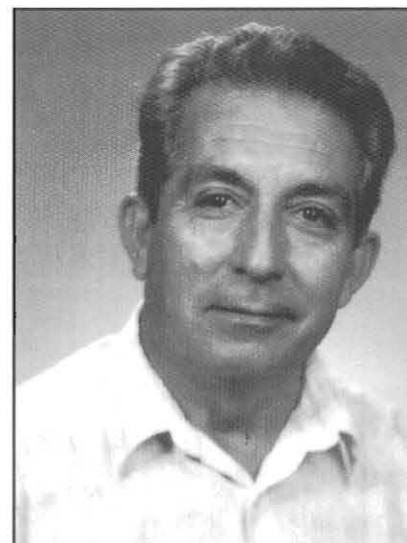
ALCAID 1988
En Francesc Solsona i Garbí

ALCAID 1990
N'Enric Ferrero i Maria

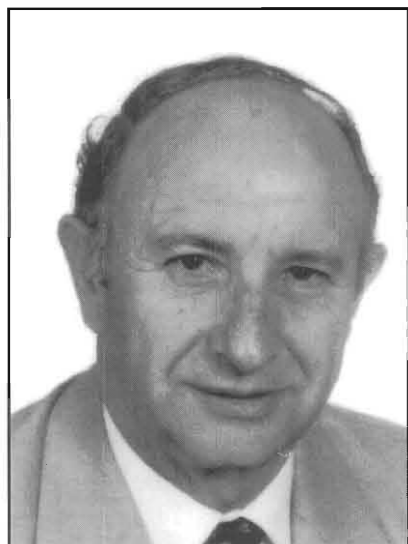
ALCAID 1991
En Lorenzo Ramírez i Portalés

ALCAID 1992
En Josep Pascual i Torres

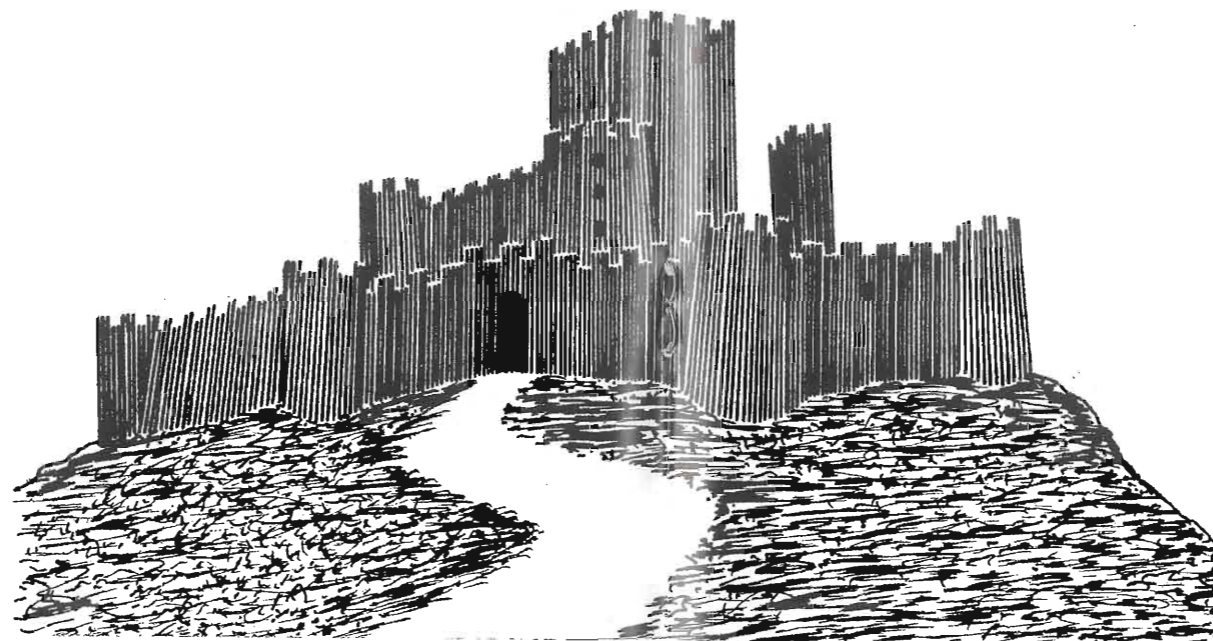
ALCAID 1993
En Porfirio Laguna i Asensi

ALCAID 1989
En Vicent Gómez i Nebot

ALCAID 1994
En Jaume Alcón i Simón

Derribos SALES, s.l.

VENTA DE MATERIALES DE DERRIBO

PUERTAS • VENTANAS • URALITAS • BALCONES • VIGAS
DE HIERRO Y MADERA • MOVILA • ANTIGÜEDADES

**VENTANAS Y PUERTAS PLANAS Y DE ESTILO DE
NUEVA FABRICACION**

Ctra. Alcora, 69 - CASTELLON

Oficinas y almacén
Particular
Verano

Tel. 24 39 70
Tel. 20 54 55
Tel. 39 31 80

Distribuidor:

Fito Agrícola, S.L.

N.I.F. B-12344743

C/. Oviedo nº 2 - Tel. (964) 22 38 03 - 12004 CASTELLON

Homenatge a la Patrona

TRÉS COSES

Vul dir-te només trés coses.
Trés coses només et dic:
que el meu poble és Castelló,
que té flors i que té estiu.

Té muntanyes i cingleres,
té casetes i massets
i una plana molt bonica
sembrada de flors i gent.
També té unes ermitetes:
Sant Francesc, Lledó, Fadrell
i una verge molt bonica
volguda per tots i més.

Lledonera, Lledonera
vull dir-te només trés coses:
que el meu poble és Castelló
que té flors i té l'estiu.

Víctor

Los Claveles

FLORISTERIA

TIENDA: CARDENAL COSTA, 13 - TELEFONO 21 69 65

KIOSCO: PLAZA STA. CLARA, PTO. 6 - TELEFONO 22 43 13 - CASTELLON

JOSE PASCUAL TORRES

C. de B. E-12065793

**Chapistería y Pintura del automóvil
en general - Rotulación**

Avda. Benicasim - Polígono Estadio, Nave N.º 29
Teléfono 25 50 10
12004 CASTELLON

La Host per terres de Sòria

El mes de febrer no és precisament l'època més propícia de l'any per anar a terres de Sòria, però aquesta vegada l'ocasió s'ho mereixia. Al casal de la Host ens havien arribat referències molt favorables de les Jornades Gastronòmiques de la Matança, del Burgo de Osma, i no ens ho vam pensar dues voltes. Ja sabeu que “a la bona taula i al bon rebost, els primers, els de la Host”.

El 27 de febrer, a les 7 del matí, eixia el nostre autobús de la Porta del Sol i després de treure'ns la son amb un esmorçar prou decent en terres aragoneses, ens vam trobar enmig d'una nevada de dimensions més que regulars. Amb tot, el xofer va superar totes les dificultats i cap al migdia aterràvem feliçment al Burgo de Osma, just a temps de presenciar l'exhibició de tot el procés d'elaboració de productes porcins, després de la matança. Paral·lelament feien també una exhibició dels balls típics de la terra i algun soci de la Host va intentar solidaritzar-se.

A l'Hotel Virrey Palafox vam deixar l'equipatge i ens vam empolainar amb l'uniforme fester de la Host per anar a dinar. Feia un fred més que considerable, al qual no estem acostumats, i vam agrair l'ambient acollidor d'aquell enorme menjador abarrotat de comen-

sals.

Va ser un dinar dels que fan època i per a que conste, transcrivim el menú que ens van servir, en versió castellana original, per tal que no perga res del seu sabor: “Jamón serrano, chorizo cular, lomo ibérico, costillas en aceite, torreznos del alma, morcilla de Burgos, manitas guisadas, lengua empiñonada, rabos estofados, mollejas con setas, pastel de sesos, ensalada de oreja con endivias, revuelto, alubias del Burgo, caldo de parturienta, sorbete al cava, cochinillo asado, jamón asado con pasas, jarreta con verduras, lomo escabechado (todo ello regado con vino tinto de Gormaz), dulce típico de matanza y helado de Avidesa”. Com us podreu imaginar, després de menjar tot això es podia aguan-

tar perfectament fins a l'hora de sopar. Vam fer el brindis de la Host amb paxaran navarrés, vam imposar l'escarapella de la Host al "chef" de cuina i vam marxar a visitar el poble.

Burgo de Osma és un conjunt monumental, format per places i carrers porticats, amb muralles, esglésies antigues, el barroc Hospital de Sant Agustí, l'antic Hospici, etc. però sobretot la catedral o, millor dit, les catedrals, ja que es tracta d'una catedral gòtica dins de la qual encara resta part de l'antiga catedral romànica del segle XII. Els arcs i capitells romànics, encara existents, són bellíssims i profusament ornamentats amb figures esculpides, representant gàrgoles i escenes de la Bíblia. La nova catedral gòtica també té elements de gran bellesa, com la portalada principal, la nau central, l'absís amb vidriera i el claustre gòtic-flamíger. Hi han una sèrie de capelles laterals dels segles XV i XVI, un Sant Crist romànic del segle XI. La sagristia és monumental i al museu es conserven nombroses obres d'art, amb esment especial per al "Beato de Liébana", còdex visigòtic datat en 1086, amb 37 miniatures de vius colors

i delicada cal·ligrafia.

Finalitzada la visita a la catedral vam tornar cap a l'hotel, a sopar i a dormir.

Al dia següent, diumenge, vam completar la visita al poble i després vam marxar cap a Ucero, on ens esperava l'alcalde del poble què ens va facilitar la clau de l'ermita que anàvem a visitar, així com un guia. Vam continuar en autobús fins l'entrada de la vall del riu Lobos i, des d'allí, vam seguir a peu. El paisatge és agrest i d'una gran bellesa. El camí -nevat- avança entre diverses espècies de coníferes i després d'uns 5 Km. vam arribar al nostre objectiu, que es troba al centre d'un amfiteatre natural impressionant.

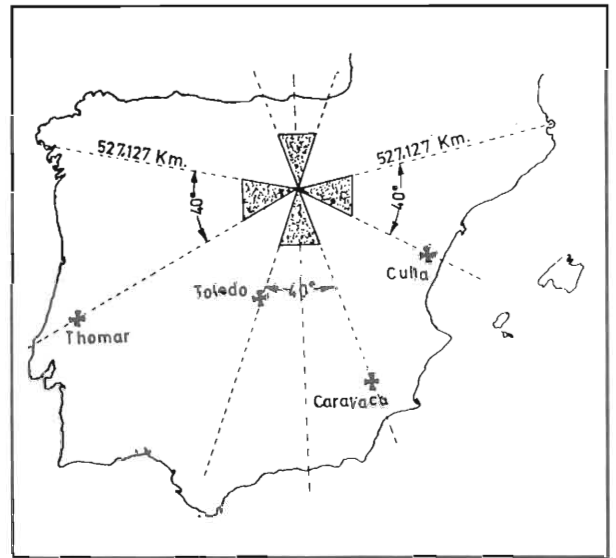
L'ermita que vam visitar va ser construïda per l'Ordre del Temple i encara és un misteri perquè van elegir aquell lloc, al costat d'una enorme caverna natural on s'han trobat restes que suggereixen ritus esotèrics i en un punt geogràfic molt singular, què equidista 527,127 Km del cap Finisterre i del cap de Creus. Prenent aquest punt com a centre d'una creu templària amb les seues aspes de 40º i prolongant-les sobre un mapa de la península ibèrica,

les línies passen exactament per Thomar, Toledo, Caravaca i Culla, tots ells llocs de significat misteriós però d'enorme importància per als Templers, segons està històricament documentat; fins i tot des d'abans que aquests llocs foren conquerits als moros, ja havien estat reclamats per l'Ordre Templària i no van parar fins aconseguir-ne el control.

¿Quin significat ocult s'amaga entre les parets del santuari d'Ucero? Probablement no es sabrà mai, però nosaltres vam mirar-ho tot i vam observar un curiós detall: entre totes les figures esculpides en les voltes de la porta principal, no hi ha CAP motiu religiós.

En fi, sembla que els Templers tenien unes manies la mar de rares, però nosaltres, després de tant de caminar, el que teníem era fam, així que vam tornar a l'autobús, vam retornar a Ucero, on vam agrair a l'alcalde la seua amabilitat en deixar-nos la clau i el guia i li vam regalar una placa de ceràmica en senyal d'agraïment. I ràpidament vam fer cap a Berlanga, on ens havien recomanat un bon restaurant. I no ens havien enganyat: els fesols que vam menjar primer

eren d'una consistència considerable, i més acompanyats d'un pa excel·lent i regats amb un vi de bon cos. Després, el plat de carn de senglar, francament important.

Finalitzat l'àpat, novament a l'autobús on, entre partida i partida de guinyot, vam anar devorant Kms. i a les 10 de la nit retornàvem a Castelló, cansats, però amb l'íntima satisfacció dels dos dies inoblidables que havíem passat per terres de Sòria.

VIESBRO

La Festa

PREGÓ DE LA HOST

*L'alcalde d'aquesta Colla,
Gran Mestre de la Host,
té hui la satisfacció
de fer-nos saber a tots
que ja el dia és arribat
de la nostra Magdalena.
Si, com ja sabem d'antic,
la festa és cosa de tots,
ací estem els de la Host
sempre a punt, al primer crit,
tant a la taula i al llit
com al Pregó o a Lledó.*

*Anar de marxa amb la Host
no és tan sols anar de festa
és recordar la Conquesta
i orígens de Castelló.
Recordar-ho i celebrar-ho
sempre a la nostra manera:
pólvora, música, bous,
beure i menjar de bandera,
cercaviles, cavalcades,
les paelles a Fadrell,
Romeria, mascletades,
l'Alcaid del Castell Vell.*

*Tots fem feina amb interés:
Vicentico, Juanjo Breva,
Pepe Pascual, Pallarés,
Luís Toca, Cano Lopera,
Pere Tormo, el tigre Alè,
Vicent i Manolo Gómez,
Pardo, Gimeno i Albert
i també totes les dones.*

*Molta marxa i tradició,
aquesta és la nostra festa.
El nostre estendart -com no-
el Penó de la Conquesta.
El bon humor per blasó
i per a que no se diga
la nostra alegria siga
el nostre millor Pregó.*

La Romeria

La Romeria de les Canyes és l'acte emblemàtic per excel·lència de les festes de la Magdalena. És l'acte que per ell mateix dona contingut i significació a la commemoració fundacional de la ciutat i és l'únic acte de tota la setmana festera que no és un invent de fa quatre dies, sinó que té una tradició de segles, ja que hi ha constància documental des de l'any 1375 i ben probablement que el costum vé de més antic.

És per tot això que el poeta Artola, en el seu Pregó de festes, va voler deixar molt clar que la Romeria no és un acte fester més, sinó una manifestació cívica d'afirmació d'una identitat i de fidelitat a uns orígens dels quals ens sentim ben orgullosos (orgull de genealogia, diu el poeta).

Naturalment que hi ha una gran diferència ambiental entre les antigues romeries penitencials i l'actual romeria amb els motocarros, les paradetes de coca-cola, la paella gegant o el muntatge d'altaveus potentíssims amb que alguna cadena radiofònica ens martiritza els oïts amb el rotllo dels "40 principals". Són canvis de formes, deguts a canvis de mentalitat i a canvis de costums: allò que en principi era un acte penitencial, ara és una celebració festiva, però el canvi de les formes

no altera el significat últim del fet: el ciutadà del modern Castelló torna al Castell Vell, conscient de que allí estan els seus orígens i de que amb això commemora i celebra la fundació de l'actual ciutat. Ara bé, que quan un castellonenc arriba al Castell Vell es pose a fer penitència o es pose a fer-se un bocata de mortadella amb unes olivetes, per a mi, és absolutament indiferent. El que de veritat compta és la significació del fet de la Romeria i això continua estant molt viu després d'un grapat de segles i hem de vetllar per a que continue igual de viu en el futur.

A banda de tot el que porte dit, em semblen molt encomiables els esforços que es fan per tornar a la Romeria alguns dels seus aspectes tradicionals, tals com evitar la fugida de les autoritats cap als bous, recuperar la tornada dels romers amb tots els seus elements tradicionals, etc., etc.

La Host del Castell Vell, des del moment de la seua fundació, no ha faltat mai a la Romeria (i mira que l'any passat ens ho van posar cru, amb aquell diluvi) i aquest acte ocupa lloc d'honor en el nostre programa particular, precedida del consum de "figues albardaes" amb xocolata ben carregada, i seguida d'una monumental i suculent paella. Com deu de ser.

- Regalos
- Bolsos
- Piel
- Fumador

Mayor, 39 • Teléfono 22 35 45
CASTELLON

**BOLSOS
PARAGUAS
GUANTES
ARTICULOS
DE PIEL
REGALOS**

Enmedio, 11 - Teléfono (964) 21 47 96
12001 CASTELLON

Els Bous

Un dels ingredients tradicionals de la setmana gran magdalenera és el de les corregudes de bous. Una Magdalena sense bous seria una cosa així com una paella sense safrà. Els bous són part de la festa i és per això que en la Host, quan confeccionem el nostre propi programa fester, les celebracions taurines tenen també el seu apartat.

Els dies de correguda, el dinar del casal ja respira un ambient especial i abans d'acabar els postres comencen a arribar els músics de la xaranga. El café es pren ja a ritme de pas-doble.

L'eixida cap a la plaça és tot un espectacle digne d'una pel·lícula del Berlanga: els homes amb el seu uniforme fester, les dones encara més boniques que de costum, l'Alcaid parapetat darrere d'un monumental puro, el Sr. Enrique amb les ben fornides bosses de la "intendència" i els músics atacant briosamente el seu repertori, fan un conjunt vertaderament insigne. Amb la crema d'una traca, que escandalitza al veïnat i fa desaparar l'alarma de la tenda del costat, la Host parteix en improvisada cercavila, cap a la plaça de bous. Els carrers d'Enimig, Porta del Sol, Zorrilla, Avinguda del Rei Jaume i Sant Vicent, són l'itinerari tradicional.

A l'interior de la plaça, la "marxa" continua i es demostra, una vegada més, que la Host va a la festa per a participar i no per a fer d'espectador. L'espectacle taurí està en l'arena però la llotja de la Host és també un dels punts "calents" de la plaça; el bar portàtil funciona amb eficàcia, els músics continuen complint amb entusiàsmes la seua missió i la gent de la Host, amb els seus amics i convidats, viuen la festa a tope, amb independència del major o menor encert dels matadors. Clar que si, a més, la correguda és bona, la festa encara és més completa. És la suma de dues festes, que ens dona oportunitat de passar una vesprada gloriosa i, com tot allò que és bo, es fa curt. El temps ha passat ràpid, han arrossegat el darrer bou i la correguda s'ha acabat. Clar que també s'ha acabat la provisió de whisky i de pastissos i cal pensar en repostar.

A l'eixida de la plaça es forma la comitiva per a retornar al casal, recorrent a l'inversa el mateix itinerari. La diferència és que ara els carrers van de gom a gom i s'avança més lentament, però també hi ha molt més ambient. Les filades de la Host, onejant als sons del "Xocolatero", són ja una estampa clàssica de l'eixida dels bous de la Magdalena, i d'aquesta forma es retorna al casal per recuperar forces i poder atacar amb energies renovades el programa de la nit.

Pere Tormo

La Música en la festa

La música és un element substancial a la festa i, a l'igual que aquesta, adopta formes diferents segons la personalitat i idiosincràsia de cada poble.

Naturalment que determinats actes tradicionals demanen una determinada música: una desfilada de Gaiates sense el "Rotllo i Canya" és inimaginable; una filada de moros no podria desfilars amb propietat sense l'acompanyament d'una típica marxa mora amb molt de timbal. Als bous, són els clàssics pas-dobles taurins l'acompanyament adequat.

A les festes de la Magdalena, els actes tradicionals han tingut sempre la corresponent cobertura musical (Pregó, processó, bous, Pèrgola, etc) però, a part d'això, la nostra festa sempre havia estat pobra en música, sobretot al carrer.

Els últims anys 80 es va corregir un poc aquest dèficit fent venir alguna xaranga basca, que organitzaven molta "marxa" i es feia notar la seua presència als carrers. També les actuacions de conjunts de rock i música jove a la plaça Major han fet la seua aportació en aquest sentit.

Però ha estat ja als anys 90 quan, en una de les més lúcides decisions que recordem d'una Junta de Festes, s'han contractat amb regularitat varies bandes de música que durant part de la setmana festera omplen els carrers amb les marxes i composicions dels

seus repertoris i amb el colorit de les seues indumentàries i banderes, i a tot això cal afegir el toc d'originalitat de la molt diversificada procedència d'aquests músics (França, Àustria, Lituània, Itàlia, Alemanya, Polònia, etc. etc).

Desconeixem la magnitud de l'esforç econòmic que suposa tota aquesta massiva aportació musical, però cal felicitar als promotors de l'esmentada iniciativa perquè es tracta d'un encert total. Fan pujar la pulsació festera de la ciutat de manera molt perceptible i l'aportació que fan a la desfilada final de festes és absolutament impressionant.

El Casal de la Host ha estat tradicionalment un punt de cordial acolliment d'aquestes agrupacions musicals, amb les quals hem compartit molts bons moments de festa dels que conservem bona cosa de documentació gràfica i unes quantes anècdotes la mar de sucoses.

M. D. Gómez

Concurs de paelles a Fadrell

Des de fa molts anys, el darrer diumenge de la setmana de festes de la Magdalena, es fa als terrenys de l'ermita de Sant Jaume de Fadrell un concurs de paelles que constitueix un dels pocs actes festers en que la participació popular és total, perquè allí no hi han espectadors; allí menja paella tot-hom.

Aquest concurs va ser creat per la Germandat dels Cavallers de la Conquesta i, des del primer moment, la seua organització ha estat sempre a càrrec d'aquesta veterana associació i resulta evident que s'ha aconseguit un funcionament satisfactori perquè, any rera any, una autèntica gentada es dona cita a Sant Jaume de Fadrell per tal de participar en aquest singular certamen i n'hi ha un bon grapat de colles que no fallen mai a aquesta convocatòria i algunes d'elles han estat repetidament guardonades per les magnífiques paelles presentades.

L'esquema del concurs és ben senzill: la organització posa la llenya necessària i els participants s'han d'espavilar i matinar per

tal de poder triar un bon lloc i arreplegar la quota de llenya corresponent. La Germandat designa un jurat qualificador presidit per Na Violant d'Hongria, del qual formen part també el Prohom, un membre del Capítol que actua com a secretari, i cinc o sis membres més, reclutats entre les autoritats presents i membres rellevants de la cultura, l'esport i la societat civil de la ciutat.

A l'hora convinguda, el jurat és a punt i comencen a desfilir les paelles concursants. És un procés que val la pena presenciari perquè allí es presenten autèntiques obres d'art, ja que no solament puntua el paladar sinó també la vista, i és per això que cal cuidar molt la presentació. Aquesta fase de presentació és llarga, perquè solen concursar entre 40 i 60 paelles i cal examinar-les amb la deguda consideració. Finalment, el jurat (que a aquestes altures està ja a punt d'una indigestió) fa públic el veredict i les colles guanyadores s'afanyen a arreplegar els trofeus guanyats, entre els aplaudiments de la concurrència.

Fa autèntic goig de veure el bucòlic paratge de Fadrell amb totes aquelles taules ben proveïdes, i tota la gent menjant paella com un sol home. És un magnífic regal per a la vista i per al paladar.

La Host del Castell Vell és una de les associacions fixes a la cita de cada any a Fadrell, que alguns dels nostres socis coneixen bé des dels seus anys d'exercici com a membre del Capítol de la Germandat. Cada any fem cap a Sant Jaume amb tot l'aparelletge necessari i allí el nostre "xef", el Sr. Enriquet, demostra les seues habilitats amb l'execució d'una opípara paella que fa les delícies de majors i menuts.

Un vermut il·lustrat (abans de la paella) i una gloriosa partida de guinyot (després del café) són el complement ideal per a que la festa resulte completa. I l'any que vé, tornarem.

P R O G R A M A

del 4 al

DIVENDRES

4

LA "RE-VESPRE"

21,00 *Inauguració del Casal.*

DISSABTE

5

DE LA FESTA, LA VESPRA

10,00 *Trasllat de la carrossa. Esmorçar.*
 14,00 *Vermut dels cavallers de la carrossa.*
 15,30 *Cavalcada del Pregó.*
 21,00 *Sopar improvisat. (amb uniforme)*

DIUMENGE

6

MAGDALENA FESTA PLENA

08,00 *Tots al Casal. Figes amb xocolata.*
 08,30 *Romeria de les Canyes (amb brusa)*
 14,00 *Paella al Casal.*
 22,00 *Tots al cadafalc (amb uniforme). Sopar de bocata. Processó*

DILLUNS

7

DIA DEL VI

13,45 *Vermut il·lustrat al Casal*
 14,15 *Dinar. Tots al Casal.*
 16,30 *Cercavila amb les colles per anar als bous.*
 19,15 *Eixida dels bous. Cercavila.*
 19,30 *Visita al Mesó del Vi.*
 20,00 *Encesa de Gaiates.*
 21,00 *Sopar de "tasqueo".*
 23,00 *Anar al teatre o similar.*

D E F E S T E S

13 de març

DIA DE LES COLLES

13,45 *Vermut al Casal.*
 14,15 *Dinar. Les dames al restaurant. Cavallers, al Casal.*
 20,30 *Tots al Casal (amb uniforme). Sopar de "tasqueo"*
 21,00 *Sopar de les Colles, per a la gent jove de la Host.*
 23,00 *Café i copes al carrer Sant Lluís. Lliurament trofeus Colles.*

DIMARTS

8

DIA DE L'ALCAID

13,45 *Vermut al Casal.*
 14,15 *Dinar dels Alcaids. Tots al Casal.*
 20,30 *Proclamació de l'Alcaid del Castell Vell 1994.*
 21,00 *Gran Sopar-Bufet, al Casal.*
 22,30 *Festa de l'Alcaid, amb actuació d'organista.*

DIMECRES

9

DIA GASTRONÒMIC

13,30 *Vermut al Casal.*
 14,00 *Presentació especialitats gastronòmiques.*
 14,15 *Dinar. Les dames al restaurant. Cavallers, al Casal.*
 21,30 *Sopar al Casal.*
 23,00 *Ball de màscares amb actuació d'organista.*

DIJOUS

10

DIA DE LA MÚSICA

13,45 *Vermut al Casal.*
 14,15 *Dinar. Tots al Casal.*
 16,30 *Eixida cap als bous, amb la xaranga.*
 19,15 *Eixida dels bous. Cercavila.*
 19,30 *Visita Colles.*
 22,30 *Sopar de Gala, a la Pèrgola.*

DIVENDRES

11

DISABTE

12

DIA DE LA PATRONA

13,45	Vermut al Casal.
14,15	Dinar. Tots al Casal.
15,45	Ofrena de flors a la Patrona.
18,00	Futbol (en autobús)
21,15	Castell de Focs Aquàtics, al port.
22,00	Sopar de "tasqueo"

DIUMENGE

13

FINAL DE FESTA

12,00	Concurs de Paelles a Sant Jaume de Fadrell.
22,00	Desfile Final de Festes.
23,30	Al Casal. Gran xocolatada amb xurros i Traca final.

JOSE LUIS ALE S.L.

PLAZA CARDONA VIVES , 8-1ª TELEF. 22 68 80 FAX 23 90 78 12001 CASTELLON

GRUPO VINCI - ABEILLE PREVISORA
GRUPO AXA S.A.
PLUS ULTRA S.A.

*Desea Felices Fiestas
a sus clientes*

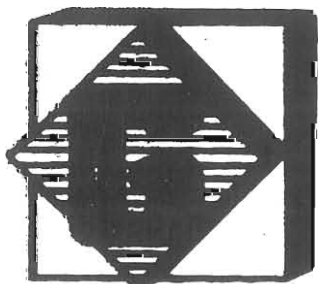
CARTELES • AUTOMOVILES • ROTULOS EN GENERAL

Pedro **TORMO** *Chulvi*

**TALLER DE PINTURA PUBLICITARIA
ESPECIALISTA EN ROTULACION**

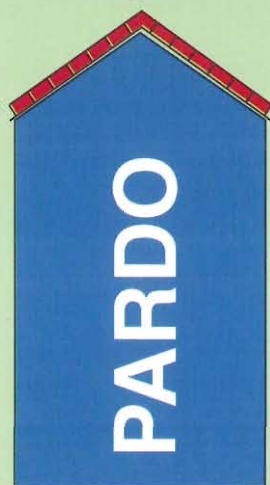
AVDA. CASALDUCH, S/N. - TELEFS. 20 22 63 y 22 79 42
CASTELLON

**REVESTIMIENTOS
Y GRES**

**GOMEZ
CERAMICA**

OFICINA: TELS. 21 20 21 - 20 38 22 - 20 39 78 - 21 00 83
FABRICA: Ctra. Ribesalbes, s/n • Tels. 21 99 99 - 21 97 00
Apdo. 416 - CASTELLON - Télex 65637 - Fax (64) 20 35 60

PROMOCION
Y CONSTRUCCION
DE VIVIENDAS

PRÓXIMAS CONSTRUCCIONES:

EDIFICIO: "Las Palmeras"

Avda. Almazora - C/. Picasso
VIVIENDAS A PRECIO TASADO

ESTUDIOS DÚPLEX Y GARAJES

En C/. A. Maura - Isabel Ferrer de Castellón

E. PARDO CONSTRUCCIONES, S.L.

C/. Enmedio, 115 • Tel. 20 94 39 • CASTELLON